

רשומות

הצעות חוק

הכנסת

29 בינואר 2008

203

כ"ב בשבט התשס"ח

עמוד

הצעת חוק מידע גנטי (תיקון מס' 3) (עריכת בדיקות גנטיות לקשרי משפחה), התשס"ח-2008. ת.ת. 158

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת:

הצעת חוק מידע גנטי (תיקון מס' 3) (עריכת בדיקות גנטיות לקשרי משפחה), התשס"ח-2008*

- תיקון סעיף 2
1. בחוק מידע גנטי, התשס"א-2000 (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 2 -
- (1) במקום ההגדרה "בדיקה גנטית להורות" יבוא:
- "בדיקה גנטית לקשרי משפחה" - בדיקה גנטית לקביעת ממצאים בדבר קשרי משפחה של אדם;
- (2) אחרי ההגדרה "בדיקה גנטית למחקר" יבוא:
- "בית דין דתי" - בית דין רבני, בית דין שרעי, בית דין של עדה נוצרית ובית דין דתי דרוזי, כמשמעותם על פי דין;
- (3) אחרי ההגדרה "קרוב" יבוא:
- "ראש בית דין דתי" - כל אחד מאלה:
- (1) לעניין יהודים - נשיא בית הדין הרבני הגדול;
- (2) לעניין בני עדה נוצרית - ראש בית הדין הגבוה של אותה עדה נוצרית;
- (3) לעניין מוסלמים - נשיא בית הדין השרעי לערעורים;
- (4) לעניין דרוזים - ראש בית הדין הדתי הדרוזי לערעורים.
2. בסעיף 3 לחוק העיקרי, סעיף קטן (ד) - בטל.
3. במקום כותרת פרק ה' יבוא:
- "פרק ה': עריכת בדיקה גנטית לשם אבחון וטיפול רפואי ולשם מחקר, לקטין, לחסוי או לפסול דין"
4. אחרי פרק ה' לחוק העיקרי יבוא:
- "פרק ה'1: עריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה"

ד ב ר י ה ס ב ר

שלילת קשרי משפחה של אדם. כן מוצע להוסיף הגדרות לעניין בית דין דתי וראש בית דין דתי, הנדרשות לצורך ההסדר המוצע.

סעיפים
2 עד 4 הוא כי אין לערוך בדיקה גנטית להורות אלא לפי צו של בית המשפט לענייני משפחה. הצעת החוק מבקשת להסדיר את שיקול דעתו של בית המשפט לענייני משפחה (להלן - בית המשפט) בבואו להורות על עריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה (להלן - בדיקה). מוצע לבטל את ההוראה הקיימת ולקבוע במקומה פרק מפורט (פרק ה'1), שעניינו עריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה, ובו יוסדר שיקול דעתו של בית המשפט כאמור. כן מוצע להבהיר בכותרת לפרק ה' לחוק מידע גנטי כי עניינו בבדיקה גנטית לשם אבחון וטיפול רפואי ולשם מחקר.

הצעת החוק המתפרסמת בזה באה לקבוע את סמכותו ואת שיקול דעתו של בית המשפט לענייני משפחה בבואו להורות על עריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה לשם קביעת ממצאים בדבר קשרי משפחה של אדם. בעקבות הדיונים בהצעת חוק דומה שפורסמה בכנסת ה-16 (הצעות חוק - הכנסת 92, מיום י"ח בתמוז התשס"ה (25 ביולי 2005)), הקים היועץ המשפטי לממשלה צוות בין-משרדי לבחינת ההיבטים הנוגעים לבתי הדין הדתיים בחוק מידע גנטי (בראשות ד"ר פרץ סגל). לאחר הגשת מסקנותיו של הצוות גובש ההסדר המוצע.

סעיף 1 מוצע להחליף את ההגדרה "בדיקה גנטית להורות" שבסעיף 1 לחוק מידע גנטי, התשס"א-2000 (להלן - חוק מידע גנטי), בהגדרה "בדיקה גנטית לקשרי משפחה". בהגדרה זו נכללת לא רק בדיקה גנטית לשם קביעה פוויטיבית של קשרי משפחה של אדם, אלא גם בדיקה גנטית לשם

* הצעת חוק מס' פ/2555: הועברה לוועדה ביום ג' באב התשס"ז (18 ביולי 2007); הצעת חוק מס' פ/2765: הועברה לוועדה ביום י"ב בחשוון התשס"ח (24 באוקטובר 2007).
י ס"ח התשס"א, עמ' 62; התשס"ה, עמ' 500.

- עריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה
- א.28. לא תיערך בדיקה גנטית לקשרי משפחה (בפרק זה - בדיקה) אלא לפי צו של בית משפט לענייני משפחה (בפרק זה - בית המשפט), אם ניתנה הסכמה לעריכת הבדיקה לפי סעיף 28, ובהתאם להוראות פרק זה; היתה הבדיקה לקביעת קשרי משפחה של קטין, חסוי או פסול דין, לא יורה בית המשפט על עריכתה אלא אם כן נוכח כי הבדיקה אינה פוגעת בטובתו.
- הסכמה לעריכת הבדיקה
- ב.28. (א) לא תיערך בדיקה לפי פרק זה אלא אם כן נתן הנבדק את הסכמתו לעריכתה; היה הנבדק קטין, חסוי או פסול דין, נדרשת הסכמת האחראי עליו לעריכתה, ואם מלאו לקטין 16 שנים - נדרשת גם הסכמתו; לא יורה בית המשפט על עריכת בדיקה לקטין, לחסוי או לפסול דין אלא לאחר שמיעת עמדתו, בהתאם לגילו ולמידת בגרותו או ליכולותיו, לפי העניין.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), יהיה קטין הורה או שנטען לגביו כי הוא הורה (בסעיף קטן זה - קטין הורה), רשאי בית המשפט, מטעמים שיירשמו, הקשורים בטובת הקטין ההורה, להורות על עריכת הבדיקה ללא הסכמת האחראי על הקטין וללא נוכחותו של האחראי בעת מתן ההסבר לקטין ההורה כאמור בסעיף זה, ובלבד שהקטין ההורה נתן את הסכמתו לעריכת הבדיקה.
- צו לעריכת בדיקה בנסיבות מיוחדות
- ג.28. (א) בכפוף להוראות סעיף 28, היתה אמו של קטין, חסוי או פסול דין רשומה במרשם האוכלוסין, על פי חוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965, כמי שהיתה נשואה, בתוך 300 ימים שלפני יום לידת הקטין, החסוי או פסול הדין, לאדם שממצאי הבדיקה עלולים לשלול את אבהותו או לקבוע את אבהותו של אדם וזולתו, לא יורה בית המשפט על עריכת הבדיקה אלא אם כן שוכנע שיש בעריכתה צורך ממשי הגובר על פגיעה שעלולה להיגרם כתוצאה מהבדיקה.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 28 המוצע

סעיף זה עניינו במתן צו לעריכת בדיקה בנסיבות מיוחדות: מוצע לקבוע כי אם אמו של קטין, חסוי או פסול דין רשומה במרשם האוכלוסין כמי שהיתה נשואה בתוך 300 הימים שלפני יום לידת ילדה לאדם שממצאי הבדיקה עלולים לשלול את אבהותו או לקבוע את אבהותו של אדם אחר, לא יורה בית המשפט על עריכת הבדיקה אלא אם כן יש בעריכתה צורך ממשי הגובר על פגיעה שעלולה להיגרם כתוצאה ממנה. על בית המשפט לשקול במקרה זה קיומו של חשש לפגיעה בזכויות הקטין, החסוי או פסול הדין וכן את האפשרות לערוך את הבדיקה בדרך שתמנע או תצמצם את הפגיעה; סעיף זה נועד, בין היתר, להתמודדות עם מצב שבו אין חשש לממזרות לפי דין תורה אך יש חשש לפגיעה בזכויותיו של קטין לפי דין דתי אחר.

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תבדוק ועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת (להלן - הוועדה) אם יש מקום לפרט נסיבות נוספות אשר ייחשבו נסיבות מיוחדות.

סעיף 28 המוצע

מוצע לקבוע כי בית המשפט יהיה רשאי להורות על עריכת בדיקה אם ניתנה הסכמה לעריכתה לפי הוראות הפרק המוצע. אם היתה הבדיקה לקביעת קשרי משפחה של קטין, חסוי או פסול דין, לא יינתן צו אלא אם כן הבדיקה אינה פוגעת בטובתו.

סעיף 28 המוצע

מוצע לקבוע כי עריכת בדיקה טעונה את הסכמת הנבדק, ואם הוא קטין, חסוי או פסול דין - את הסכמת האחראי על הקטין. לגבי קטין שמלאו לו 16 שנים, מלבד הסכמת האחראי על הקטין יש צורך גם בהסכמת הקטין עצמו לבדיקה. בטרם תיערך הבדיקה תינתן לקטין, לחסוי או לפסול דין הזדמנות להביע את עמדתו, בהתאם לגילו, למידת בגרותו או ליכולותיו (סעיף קטן (א)). עוד מוצע לקבוע כי בית המשפט לענייני משפחה יהיה רשאי להורות על עריכת בדיקה לקטין שהוא הורה (להלן - קטין הורה), או שנטען לגביו שהוא קטין הורה, גם ללא אישור האחראי עליו (סעיף קטן (ב)).

² ס"ח התשכ"ה, עמ' 270.

(ב) בבוא בית המשפט להורות על עריכת בדיקה לפי סעיף קטן (א), יביא בחשבון, בין היתר, שיקולים אלה:

(1) קיומו של חשש לפגיעה בקטין, בחסוי או בפסול הדין, לרבות לפי דין דתי, כתוצאה מהבדיקה;

(2) אפשרות לערוך את הבדיקה בדרך שתקבע את קשרי המשפחה כך שהפגיעה בזכויות הקטין, החסוי או פסול הדין, תצומצם או תימנע.

(1) ראה בית המשפט, בעצמו או לפי טענתו של בעל דין, ולאחר ששמע את עמדת היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו בעניין, כי ממצאי הבדיקה עלולים לפגוע בכשרותו של קטין חסוי או פסול דין לנישואין לפי דין תורה עקב חשש לממזרות, יפנה לנשיא בית הדין הרבני הגדול לקבלת חוות דעתו בעניין החשש האמור ובדבר האפשרות לערוך את הבדיקה באופן שימנע את הפגיעה; הפנייה תיעשה ללא ציון שמות ופרטים מזדהים.

(2) נשיא בית הדין הרבני הגדול יעביר את חוות דעתו כאמור בפסקה (1) ליועץ המשפטי לממשלה; לאחר קבלת חוות הדעת האמורה, יביא היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו בפני בית המשפט את עמדתו בעניין.

(3) נוכח בית המשפט, לאחר שהיועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו הביא בפניו את עמדתו לעניין עריכת בדיקה כאמור בפסקה (2), כי ממצאי הבדיקה עלולים לפגוע בכשרותו של קטין, חסוי או פסול דין, כאמור בפסקה (1), וכי אין דרך לערוך את הבדיקה באופן שימנע את הפגיעה, לא יורה על עריכת הבדיקה אלא אם כן מצא כי יש צורך בעריכת הבדיקה לשם מניעת סכנה לחיי אדם או נכות חמורה בלתי הפיכה לאדם.

(ב) ראה בית המשפט כי ממצאי הבדיקה עלולים לפגוע בכשרותו של בגיר לנישואין לפי דין תורה עקב חשש לממזרות, וכי אין דרך לערוך את הבדיקה באופן שימנע את הפגיעה, לא יורה על עריכת הבדיקה אלא לאחר שהפנה את בעלי הדין ליחידת הסיוע לשם קבלת הסבר בדבר המשמעות של עריכת הבדיקה, לגבי ולגבי קרוביו; בסעיף קטן זה, "יחידת הסיוע" – יחידת הסיוע שהוקמה לפי סעיף 5 לחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995.

דברי הסבר

קיבל את חוות דעת נשיא בית הדין הרבני הגדול בעניין, לרבות בדבר האפשרות לערוך את הבדיקה באופן שימנע את הפגיעה (פסקאות (1) ו-(2)). עם זאת, הסעיף מכיר בכך שבאותם מקרים שבהם נדרש הדבר למניעת סכנה לחיי אדם או נכות חמורה בלתי הפיכה, יהיה בית המשפט רשאי להורות על עריכת הבדיקה, על אף החשש האמור (פסקה (3)).

(2) סעיף קטן (ב) – מוצע לקבוע כי בית המשפט יורה על עריכת בדיקה אם נוכח כי ממצאי הבדיקה עלולים לפגוע בכשרותו של בגיר לנישואין לפי דין תורה עקב חשש לממזרות.

סעיף 28 המוצע

סעיף זה עניינו במתן צו לעריכת בדיקה בנסיבות של חשש לממזרות:

(1) סעיף קטן (א) – מוצע לקבוע כי בית המשפט לא יורה על עריכת בדיקה אם נוכח כי ממצאי הבדיקה עלולים לפגוע בכשרותו של קטין, חסוי או פסול דין לנישואין לפי דין תורה עקב חשש לממזרות. בית המשפט יחליט בעניין לאחר שתובא בפניו עמדת היועץ המשפטי לממשלה, לאחר שזה

³ ס"ח התשנ"ה, עמ' 393.

בדיקה ללא
הסכמת הנבדק

28ה. (א) על אף האמור בסעיף 28ב, רשאי בית המשפט לצוות על עריכת הבדיקה גם ללא הסכמת הנבדק, אם נוכח כי התקיימו התנאים לעריכת הבדיקה לפי סעיף 28א, 28ג או 28ד, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

(1) בית המשפט שוכנע כי יש סיכוי סביר לנכונות טענות המבקש כי אדם קשור או שאינו קשור בקשרי משפחה;

(2) ניתנה לנבדק הזדמנות להשמיע את התנגדותו למתן הצו.

(ב) לא יורה בית המשפט על עריכת בדיקה כאמור בסעיף קטן (א), לקטין, לחסוי או לפסול דין, אלא אם כן מינה לו עורך דין אשר ייצגו בהליכים שבפניו, זולת אם הקטין, החסוי או פסול הדין מיוצג על ידי עורך דין מטעמו.

(ג) לא יורה בית המשפט על עריכת בדיקה לפי סעיף זה אלא בדרך של בדיקה חיצונית; לעניין זה, "בדיקה חיצונית" - כל אחת מאלה:

(1) לקיחת דגימת תאים מחלקה הפנימי של הלחי;

(2) לקיחת דגימת רוק;

(3) לקיחת דגימת שיער, לרבות שורשיו, ולמעט שיער מחלקים מוצנעים של הגוף;

(4) לקיחת דגימה חיצונית אחרת שיקבע השר, בצו, לאחר התייעצות עם שר המשפטים ובאישור ועדת המדע והטכנולוגיה של הכנסת.

(ד) ציווה בית המשפט על עריכת בדיקה לפי הוראות סעיף זה, יכול שהבדיקה תיערך בדרך שאינה בדיקה חיצונית, אם הנבדק נתן את הסכמתו לכך.

28ו. (א) בלי לגרוע מהוראות כל דין, בדיקה לפי פרק זה תיערך בדרך ובמקום שיבטיחו שמירה מרבית על כבוד האדם, על פרטיותו ועל בריאותו, ובמידה המועטה האפשרית של אי-נוחות.

אופן עריכת
הבדיקה

ד ב ר י ה ס ב ר

אלה (סעיף קטן (ב)).

מוצע לקבוע כי עריכת בדיקה ללא הסכמת הנבדק תיעשה בדרך של בדיקה חיצונית שאינה פולשנית הכלולה ברשימת הבדיקות שבסעיף (סעיף קטן (ג)).

סעיף 128 המוצע

מוצע כי בדיקה תיערך תוך שמירה מרבית על כבוד האדם, על פרטיותו ועל בריאותו ובמידה המועטה האפשרית של אי-נוחות (סעיף קטן (א)). מוצע לקבוע כי בדיקה תיערך, ככלל, במכון גנטי או במעבדה לבדיקות גנטיות בישראל, שהמנהל הכללי של משרד הבריאות הכיר בהם בהודעה ברשומות. עם זאת, בית המשפט יהיה רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו ובנסיבות הקבועות בסעיף, להורות על עריכת בדיקה במעבדה שאינה בישראל (סעיפים קטנים (ב) ו-(ג)).

לממזרות, רק לאחר שהפנה את בעלי הדין ליחידת הסיוע בבית המשפט, לשם קבלת הסבר על משמעות עריכת הבדיקה, לגבי הבגיד ולגבי קרוביו.

סעיף 28 המוצע

סעיף 11 לחוק מידע גנטי קובע כי לא תילקח דגימת DNA ולא תיערך בדיקה גנטית בלא קבלת הסכמה מודעת של הנבדק, עם זאת, מוצע להסמיך את בית המשפט לענייני משפחה לצוות על עריכת בדיקה גם ללא הסכמת נבדק, אם נוכח בית המשפט שהתקיימו יתר התנאים לעריכת הבדיקה לפי הפרק המוצע ואם שוכנע שיש סיכוי סביר שהטענה כי אדם קשור או אינו קשור בקשרי משפחה היא נכונה, וניתנה לנבדק הזדמנות להשמיע את התנגדותו למתן הצו (סעיף קטן (א)). מתן צו לעריכת בדיקה כאמור לקטין, לחסוי או לפסול דין מותנה בהיותו מיוצג על ידי עורך דין בהליכים

(ב) בדיקה תיערך אך ורק במכון גנטי או במעבדה לבדיקות גנטיות, בישראל, שהמנהל הכיר בהם, בהודעה ברשומות, לצורך ביצוע בדיקות לפי פרק זה.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), רשאי בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להורות כי בדיקה תיערך במעבדה שאינה בישראל, ובלבד ששוכנע כי מתקיימים כל אלה:

(1) אין מכון גנטי או מעבדה לבדיקות גנטיות בישראל שהוכרו לפי סעיף קטן (ב) שניתן לערוך בהם את הבדיקה;

(2) אותה מעבדה מקיימת, בקירוב המרבי, את התנאים לפי חוק זה לרישוי מעבדה לבדיקות גנטיות ולהכרה לצורך ביצוע בדיקות לפי פרק זה;

(3) יש אפשרות, במידת הצורך, לחקור את עורך הבדיקה על אופן עריכתה, ולהבטיח את שמירת הראיות על אופן עריכתה ועל ממצאיה.

128. (א) סירב אדם להיבדק לאחר מתן צו כאמור בסעיף 28, יחולו הוראות סעיף 6 לפקודת בזיון בית משפט⁴.

(ב) בית המשפט רשאי להסיק מסירובו של אדם להיבדק כל מסקנה הנראית לו מוצדקת בנסיבות העניין, לרבות בדבר קביעת קשרי המשפחה הנטענים כלפי אותו אדם.

28. (א) נערכה בדיקה לפי פרק זה, לא יימסרו תוצאותיה אלא לבית המשפט שהורה על עריכתה.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיפים 68(ה) ו-70 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984⁵, רשאי בית המשפט, לאחר שהובאה בפניו עמדת היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו בעניין -

(1) לא לגלות לבעלי הדין, כולם או חלקם, את תוצאות הבדיקה;

ד ב ר י ה ס ב ר

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית תבדוק הוועדה אם יש מקום לאפשר לבית המשפט שהורה על עריכת הבדיקה ללא הסכמת הנבדק, להורות על עריכת בדיקה חיצונית בלתי פולשנית תוך שימוש בכוח.

סעיף 28 המוצע

מוצע לקבוע כי תוצאות בדיקה שנערכה לפי הפרק המוצע יימסרו רק לבית המשפט שהורה על עריכתה ולא לנבדקים. בית המשפט יהיה רשאי, לאחר שהובאה בפניו עמדת היועץ המשפטי לממשלה בעניין, לא לגלות לבעלי הדין, כולם או חלקם, את תוצאות הבדיקה וכן לאסור את גילויין או את פרסומן, או פרסום פרטים מזהים בעניין.

סעיף 128 המוצע

מקום שבו מסרב אדם להיבדק לאחר מתן צו לעריכת בדיקה, יחולו הוראות סעיף 6 לפקודת בזיון בית משפט, המקנות סמכות לבית המשפט לקנוס או לאסור אדם המסרב לציית לצו שנתן (סעיף קטן (א)). עוד מוצע לעגן את הכלל שנקבע בהלכה הפסוקה, שלפיו רשאי בית המשפט להסיק מסירובו של אדם כל מסקנה הנראית לו בנסיבות העניין, לרבות קביעת קשרי המשפחה הנטענים. זאת, משום שבסירוב להיבדק יש משום כבישת ראיה, המסכלת את עצם עשיית הדין ואת אפשרות הוצאתו לאור, והסירוב יכול במקרה כזה לשמש ראיה שיש בה כדי להכריע לרעת המסרב. בספק המתעורר בעניין קשרי המשפחה שלו (למשל, ע"א 548/78, שרון נ' לוי פ"ד לה (1) 736 (להלן - פרשת שרון)).

⁴ חוקי א"י כרך א', (ע) 332, (א) 356.

⁵ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

(2) לאסור את גילויין או את פרסומן של תוצאות הבדיקה, את גילויי שמו של מי שבעניינו נערכה הבדיקה, או כל דבר אחר העשוי להביא לזיהוי, ואת תוכנם של מסמכים שהוגשו לו באותו עניין.

- ט.28. לא יעשה אדם שימוש בדגימת DNA ששימשה לבדיקה, או בתוצאות בדיקה, אלא למטרה שלשמה נערכה הבדיקה.
- י.28. תוצאות בדיקה שנערכה ללא צו שנתן בית משפט או בית דין דתי לפי פרק זה או שנערכה בניגוד להוראות סעיף 28(ב) או (ג), לא יובאו בפני בית משפט, בית דין דתי או כל ערכאה שיפוטית אחרת, ולא יהיו קבילות כראיה.
- יא.28. בית המשפט רשאי למנות לקטין, לחסוי או לפסול דין אפטרופוס לדין או עורך דין אשר ייצגו בהליכים שבפניו לעניין פרק זה, אם מצא כי הדבר דרוש לטובת הקטין, החסוי או פסול הדין ולשם שמירה על ענייניו.
- יב.28. קביעה שקבע בית משפט לפי בדיקה לא תחייב בית דין דתי, וקביעה שקבע בית דין דתי לפי בדיקה לא תחייב בית משפט או בית דין דתי אחר; בסעיף זה, "בית משפט" - כמשמעותו בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984.
- יג.28. (א) על אף הוראות סעיף 28א, רשאי גם בית דין דתי, בעניין שבסמכותו על פי כל דין, ליתן צו לעריכת בדיקה בעניין שנדון בפניו, אם כל הנבדקים נתנו את הסכמתם לבדיקה לפי סעיף 28ב והתקיימו כל התנאים האמורים בפרק זה; כל ההוראות החלות על בית המשפט ועל קביעותיו לפי פרק זה יחולו על בית הדין הדתי.
- (ב) מתן צו לפי סעיף קטן (א) טעון אישור מראש של ראש בית הדין הדתי הדין בעניין.

ד ב ר י ה ס ב ר

<p>סעיף 28 המוצע</p> <p>מוצע כי קביעה שקבע כל בית משפט בנוגע לקשרי משפחה לפי תוצאות בדיקה לא תחייב בית דין דתי, וקביעה כאמור שקבע בית דין דתי לא תחייב כל בית משפט או בית דין דתי אחר; משמעות הסעיף המוצע היא כי גם כאשר נקבעים קשרי משפחה על סמך בדיקה, קביעה עובדתית או משפטית, בידי בית משפט או בית דין דתי, קביעה כזו לא תחייב את הערכאה האחרת אם תובא לפתחה סוגיה הנוגעת לקשרי המשפחה.</p> <p>סעיף 28 המוצע</p> <p>חוק מידע גנטי ייחד את הסמכות לצוות על עריכת בדיקה לבית המשפט לענייני משפחה. בתיקון זה מוצע להרחיב את הסמכות ולתיתה גם לבתי הדין הדתיים, כפי שהיה במצב המשפטי ערב חקיקתו של חוק מידע גנטי, אך בתנאים הקבועים בפרק המוצע, לרבות תחומי הסמכות לנושאים שבסמכותו של בית הדין והצורך בהסכמתם של הנבדקים. כמו כן, כל ההוראות שיחולו על בית המשפט</p>	<p>סעיף 28 המוצע</p> <p>מוצע לקבוע כי בדגימת DNA או בתוצאות בדיקה שנערכה לפי הפרק המוצע ייעשה שימוש רק למטרה שלשמה נערכה הבדיקה.</p> <p>סעיף 28 המוצע</p> <p>תוצאות בדיקה שנערכה ללא צו של בית משפט או בניגוד להוראות הפרק המוצע לא יימסרו לשום ערכאה שיפוטית ולא יהיו קבילות כראיה בערכאה כאמור.</p> <p>סעיף 28יא המוצע</p> <p>מוצע לעגן את סמכותו של בית המשפט למנות לקטין, לחסוי או לפסול דין אפטרופוס לדין או עורך דין, שייצגו בהליכים שבפני בית המשפט, אם מצא כי הדבר דרוש לטובת הקטין, החסוי או פסול הדין ולשם שמירה על ענייניו.</p>
---	---

⁶ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

- המצאה ליועץ המשפטי לממשלה 28. העתק מכל בקשה לעריכת בדיקה לפי פרק זה יומצא ליועץ המשפטי לממשלה או לבא כוחו.
- סדרי דין 28. שר המשפטים רשאי לקבוע סדרי דין בהליכים לפי פרק זה.
5. בסעיף 38(ג) לחוק העיקרי -
- (1) פסקה (1) - תימחק;
- (2) אחרי פסקה (5) יבוא:
- "(א5) עורך בדיקה גנטית לקשרי משפחה בניגוד להוראות פרק ה';
- (ב5) העובר על הוראות סעיף 28;
- (ג5) העובר על הוראות סעיף 28";
6. בסעיף 44 לחוק העיקרי -
- (1) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא "וכן רשאי הוא כאמור, ובהסכמת שר המשפטים, להתקין תקנות לעניין תעריפים מרביים לעריכת בדיקות גנטיות לקשרי משפחה לפי פרק ה'";
- (2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- "(ג) שר המשפטים רשאי, לאחר התייעצות עם השר ובאישור ועדת המדע, לקבוע הוראות לעניין אופן התייעוד של מהלך בדיקה גנטית לקשרי משפחה, שמירת תוצאותיה והעברתן לבית משפט לענייני משפחה או לבית דין דתי, לפי הוראות פרק ה'".

דברי הסבר

השפעה על זכויות הילד

חשיבותה של הצעת החוק והשפעתה על קידום זכויות הילד קיבלה ביטוי כבר בפסיקה בית המשפט העליון בפרשת שרון, שבה סבר בית המשפט כי הסדרת סמכותו ושיקול דעתו של בית המשפט להורות על עריכת בדיקה גנטית להורות לקביעת הורהו של קטין, עניין הוא למחוקק לענות בו ולהחליט בעניינו. וכך אמר בעניין זה כב' השופט מנחם אלון:

"בית משפט זה פנה למחוקק עוד לפני כעשרים שנה בדבר הסדר מכלול השאלות הכרוכות בהוכחת אבהות... ואנו חוזרים ופונים לכנסת להסדיר נושא זה בהקדם. בירור נכון וקרוב לודאי של קביעת האבהות, כבודם ורווחתם של בעלי הדין ובמיוחד של האשה-האם, ומעל לכל - זכותו של ילד קטין שלא להיות מושקע כל ימי חייו מלדעת מי הוא אביו מולידו ושלא יקופח במוזנותו ושאר צרכיו ומחסורו - כל אלה נחייבים להסמיך את בתי המשפט להעמיד את בעלי הדין לעריכת בדיקות רפואיות או מעבדתיות הנחוצות ומועילות לגילוי האמת בעניין האבהות. דומה שאין מקום לספק כי מן הראוי ומן הרצוי שבית המשפט יהא רשאי לחייב את בעלי הדין לעריכת הבדיקות הרפואיות והמעבדתיות כאמור... נראה לי כי מן הראוי לשקול ולעייין אם אמנם מקום יש לאפשר גם כפיית בעל הדין לעריכת הבדיקה..." (שם, בעמ' 758).

מאז חזר וקרא בית המשפט למחוקק להסדיר את הסוגיה; הצעת חוק זו באה לתת לכך מענה.

חברי הכנסת: אביגדור יצחקי, איתן כבל

לענייני משפחה לפי הפרק המוצע, יהולו גם על בית הדין הדתי (סעיף קטן (א)). כדי להבטיח אחידות ביישום הוראות הפרק המוצע על ידי הערכאות הדתיות ולשם זהירות הנחוצה, בין היתר, לשמירה על טובתם של קטינים, מוצע כי צווים לבדיקה יינתנו על ידי בית דין דתי רק לאחר אישור ראש אותו בית דין.

סעיף 28 המוצע

מוצע לקבוע כי העתק מכל בקשה לעריכת בדיקה המוגשת לבית משפט או לבית דין דתי יומצא ליועץ המשפטי לממשלה.

סעיף 5 מוצע להתאים את הוראות העונשין להוראות הפרק המוצע. בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השניה ולקריאה השלישית תבחן הוועדה את מדרג הענישה לגבי ההוראות המוצעות.

סעיף 6 מוצע לתקן את סעיף 44 לחוק מידע גנטי, שעניינו ביצוע ותקנות, כך ששר הבריאות, בהסכמת שר המשפטים, רשאי יהיה לקבוע בתקנות תעריפים מרביים לבדיקות. כמו כן, מוצע כי שר המשפטים, לאחר התייעצות עם שר הבריאות, יוסמך להתקין תקנות לעניין אופן התייעוד של מהלך הבדיקה, שמירת תוצאותיה והעברתן לבית המשפט. תקנות כאמור יהיו טעונות אישור הוועדה.

בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השניה ולקריאה השלישית תדון הוועדה בסוגיות נוספות הקשורות להסדר המוצע, ובין היתר, בסוגיית בדיקות בנפטרים ובעוברים וכן בקביעת הוראות תחילה ותחולה והוראות מעבר לגבי הליכים תלויים ועומדים.